

JOSEPH SCHACHT, AN INTRODUCTION TO ISLAMIC LAW, OXFORD, 1966, p. 304.

Шахт је професор универзитета Колумбија у Америци и спада у најугледније оријенталисте данашњице. Он у свом раду посебну пажњу посвећује изучавању исламског права (шеријат). Из ове области је написао више врло запажених радова где спада и горе наведено његово дело.

Овај његов рад састоји се из два дела. У првом делу он излаже постанак и историјски развитак исламског права, а у другом делу даје његов систем и обрађује његове усанове. Нарочито је значајан први део рада где се говори о изворима, правним школама и начину како су се током векова уобличавала начела и установе овог правног система.

Куран као основни извор поставио је само темеље исламског права. Ту сви односи нису ни предвиђени ни решени. Сунет је донекле попунио те празнине. Ту спада Мухамедово тумачење куранских прописа и његово поступање при решавању појединих односа и спорова. Но најзначајнију улогу при изграђивању овог система имали су правници теоретичари и практичари који су тумачењима (итихад) допуњавали празнине и доводили у склад правне прописе са захтевима животне стварности. Писац правилно уочава да прописи исламског права нису могли да одговоре друштвеним потребама и условима појединих исламских народа у току њихове историје. Долазило је посвуда до извесног неслагања између исламског права и животне стварности.

То је довело, с једне стране, до изигравања исламских правних прописа (хијал), а с друге, до примене месних правних обичаја (адет) и до стварања световног права заснованог на прописима издатим од стране владара (канум). Тако се примена исламског права постепено сужавала и свела у многим земљама на породичне, наследне и вакуфске (задужбинске) односе. У новије време извесне државе укидају исламско право и замењују га световним правом.

У другом делу писац говори о физичким и правним лицима и њиховој правној и пословној способности, о својини, државини и залози, о уговорима и обавезама, о породици и наслеђу, о кривичним делима и казнама, о организацији и поступку пред судовима. Ту он излаже поједине правне установе и начела на којима они почивају и изворе на којима се заснивају. На више места констатује да у исламском праву има трагова римског, византијског и персијског права, као и права других источних народа.

Шахт пише сажето али врло јасно. Своја тврђења и закључке увек потврђује низом доказа из признатих извора. То се види из његових напомена и библиографских података који износе 70 страница. Његово је излагање повезано и одмерено. Закључци су му чврсто постављени и образложени. Ово његово дело спада у ред најбољих написа о исламском праву који су објављени у последње време.